

Országgyűlés Hivatala

Irományszám: H/2708

Érkezett: 2007 APR 04.

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Képviselői önálló indítvány

**Az Országgyűlés
.../2007. (...) OGY HATÁROZATA
az egységes élelmiszer-ellenőrzésről szóló törvény előkészítéséről**

A sorozatos élelmiszerbotrányok, az élelmiszercélú állati és növényi eredetű termék-előállításra vonatkozó hazai szabályozás bonyolultsága, ezen termékek importjának anomáliái, a hazai konyhai és vendéglátói ételmérgezések, az egyes kereskedelmi raktárakban a nagytömegű lejárt fogyaszthatósági idejű élelmiszer átcímkezése, a rendszeresen előkerülő engedély nélküli, az elemi szabályokat sem betartó „élelmiszer-előállító” helyek megingatják mind az élelmiszerekbe, mind az ellenőrző hatóságokba vetett fogyasztói bizalmat. Az ehhez társuló, a tisztességes magyar termelők által tarthatatlan árverseny egyúttal tönkreteszi a magyar termelői kört, főszaolmja a magyar előállítású árualapot.

1. A napjainkra kialakult helyzet – a hazai élelmiszer-alapanyag előállítás gazdasági természetű anomáliái mellett – ráirányítja a figyelmet a hazai élelmiszer-ellenőrzés alábbi fogyatékoságaira is:

- a 2006. december 31-ig működött hatósági szolgálat szétagoftságára és hatékonyságának hiányára;
- arra a tényre, hogy a 2007. január 1-jétől létrehozott új közigazgatási rendszerben sem történt meg a hatósági feladatoknak egy önálló ellenőrző szervezetbe történő összevonása; az élelmiszer-ellenőrzés egysége a jelenlegi szervezetben - a más hatóságokkal történt összevonás miatt - nem tud érvényesülni, s elnevezésében is háttérbe szorult;
- az ellenőrző hatóság költségvetésének és ellenőri létszámának jelentős csökkentésére;
- a kormányzati szervezetalakítással összefüggő törvénymódosításokról szóló 2006. évi CIX. törvény, az állategészségügyről szóló 2005. évi CLXXVI. törvény, az egyes élelmiszerbiztonsággal kapcsolatos törvények módosításáról szóló 2005. évi CLIX. törvény, a hatósági élelmiszer-ellenőrzés rendjéről szóló 302/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet és a 2243/2006. (XII. 23.) Korm. határozat ellentmondásaira és az ezekből következő jogszabály-alkotási, jogszabály-értelmezési nehézségekre;
- az elérni kívánt cél nem valósult meg, azaz nem jött létre egységes, önálló, autonóm az állategészségügyre épülő élelmiszer-ellenőrző szervezet.

2. Az élelmiszerbiztonság területén kialakult méltánytalan állapotok mielőbbi megoldása érdekében az Országgyűlés a következő határozatot hozza:

Az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy legkésőbb 2007. július 1-jéig készítse el és terjessze az Országgyűlés elé az egységes élelmiszer-ellenőrzés szervezeti felépítéséről és feladat meghatározásáról szóló törvényjavaslatot.

Az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy a törvényjavaslat előkészítése során az alábbiakra legyen figyelemmel.

- a.) Szükséges az állategészségügyről szóló 2005. évi CLXXVI. törvény, az egyes élelmiszerbiztonsággal kapcsolatos törvények módosításáról szóló 2005. évi CLIX. törvény, a hatósági élelmiszer-ellenőrzés rendjéről szóló 302/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet, valamint a kormányzati szervezetalkítással összefüggő törvénymódosításokról szóló 2006. évi CLX. törvény, és a 2243/2006. (XII. 23.) Korm. határozat vonatkozó előírásainak összevetése, az ellentmondások és párhuzamosságok főloldása;
- b.) Az élelmiszer-ellenőrzés szakmai kapcsolatrendszere - nemzetközi elfogadottsággal, különös tekintettel járványügyi vonatkozásaira - a közegészségügy és az állategészségügy feladatcsoportjával természetes, ezért indokolt a jelenlegi hivatalból kivonni, s e célra önálló, elnevezésében is feladatát tükröző hivatal létrehozni az Országgyűlés által elfogadott költségvetéssel és létszámkerettel;
- c.) Az élelmiszer-ellenőrzésre, valamint az ezt megalapozó állategészségügyre vonatkozó jogszabályok és eljárási rend egyszerűsítése és közérthetővé tétele;
- d.) A fogyasztónak az egészségre ártalmas élelmiszerekkel, a hamisítással és a megtévesztéssel szembeni védelme, továbbá a hamisítóval és a megtévesztővel szembeni közigazgatási és büntetőjogi jogkövetkezmények megállapíthatósága érdekében szükséges „az egészségre ártalmas élelmiszer”, „a hamisítás” és „a megtévesztés” kifejezések pontos definiálása, a szankciórendszernek az elkövetés mértékéhez történő igazításával;
- e.) A társadalmi bizalom megteremtése, a fogyasztókkal való kommunikáció kialakítása és a tárca- és csoportérdekek egyoldalú érvényesülésének kivédése céljából Élelmiszerbiztonsági Felügyelő Bizottság (a továbbiakban: ÉFB) létrehozása a parlamenti pártok, az érintett kamarák és termékszövetségek delegáltjaiból. Az ÉFB hét tagját a delegáló szervezetek javaslatára a miniszterelnök nevezi ki. Az ülések állandó résztvevője a létrehozandó élelmiszer-ellenőrző hivatal. Az ÉFB működési feltételeiről a Miniszterelnöki Hivatal gondoskodik.

3. Ez a határozat a kihirdetése napján lép hatályba.

Indokolás

A 2005. decemberi törvényi szabályozással az érdekelt szakterületek, szervezetek élelmiszer-ellenőrzésben játszott szerepe tovább bonyolódott, s a kormányzati szervezetalkítással összefüggő törvénymódosításokról szóló 2006. évi CLX. törvény elfogadása és az ismert hatóság-összevonások láthatóan már most kedvezőtlen következményekkel járnak. A reformok mindössze a pénzügyi megszorításokból és létszámleépítésekkel állnak; a hatáskörök és felelőségek, továbbá az intézményi rendszer működési feltételeiben előrelépés helyett visszaesés következett be. A feladatok és a felelősségi kérdések tisztázása nélkül a hatályos jogszabályi kötelezettségeknek a jelen főlállásban és feltételrendszerben az ellenőrző hatóság már végképp nem képes megfelelni.

Az élelmiszer-ellenőrzést a mindennapos nyugodt munkaszervezésnek és munkavégzésnek kell jellemeznie. Az utóbbi idők kommandós akciói, az engedély nélküli tevékenységek leginkább a hatóság jelenlétének hiányára mutatnak rá.

Az élelmiszer különleges, még tartósított formáiban is „élő” árufféleség, mely külön figyelmet érdemel. Nem sorolható általában az áru-csoportba, elsősorban a közegészségüggyel (pl. madárinfluenza, gümőkór), az állategészségüggyel (pl. ragadós száj és körömfájás, sertéspestis) áll szakmai kapcsolatban, ezért indokolt előállításának, forgalmazásának, ellenőrzésének külön, egységes rendszerű szabályozása és kivitelezése.

A javaslatban foglaltak azért is szükségesek, mert hazánknak, mint uniós tagországnak ez az egyetlen „piacvédelmi” eszköze; a tisztességes honi termelők piacra juttatási lehetősége a nem megfelelő élelmiszerek időben történő felderítésével, azok forgalmazásának megakadályozásával.

Az állategészségügy intézményei már a rendszerváltás előtt is - mind az utóbbi fél évszázadot, mind a megelőző évszázadokat tekintve - biztosították a kellő jogi, szakmai és laboratóriumi háttérrel ahhoz, hogy a magyar élelmiszereket a legigényesebb (USA, Japán, Európa) piacokon fenntartás és korlátozás nélkül elfogadják, a nemzetközi forgalomban mindenütt az állategészségügy igazolását igénylik.

A növényegészségügy és fogyasztóvédelem határterületeinek integrálásával, egyes feladatoknak az ÁNTSZ-től való átvételével megszűnnek a hatásköri összeütközések, ezzel az is egyértelművé válik, hogy meddig terjed az egyes szervek felelőssége.

Az ember egészségvédelmét az élelmiszerbiztonság terén alapvetően a fogyaszthatósági döntéseket meghozó állategészségügyi szolgálat, s az emberi táplálékkal szembeni követelményeket megfogalmazó, e területen szabad ellenőrzési joggal rendelkező humánegészségügyi szolgálat biztosítja. E szervezetek együttműködése akkor valósul meg, ha a feladataik tisztázottak, nincsenek hatásköri összeütközések, sem a másakra utalásra, sem a rivalizálásra nincs esély. A fogyasztóvédelemnek a fogyasztók gazdasági érdekvédelme, tájékoztatása, a feketegazdaság elleni küzdelemben részvétel e területen az elsőrendű feladata. Az élelmiszer fogyasztóját meg kell óvni az egészségre ártalmas élelmiszertől, a hamisítástól és a megtévesztéstől. Ezért szükséges a javaslat 2/d) pontjában megjelölt fogalmak meghatározása a következőképpen:

- *egészségre ártalmas* az az élelmiszer, amely a közegészségügyi, állategészségügyi és növényvédelmi előírások, vagy jogszabályi tilalmak ellenére került forgalomba.
- *hamisított* az az élelmiszer, amely eltér a gyártmánylapján rögzített minőségi jellemzőitől, továbbá az a behozott élelmiszer, vagy élelmiszer nyersanyag, amely egészében, vagy részben nem felel meg a Magyar Élelmiszerkönyv vonatkozó előírásainak, amennyiben annak megnevezését alkalmazza termékére.
- *megtévesztés* az, ha az élelmiszer jelölése, vagy bármely, az élelmiszere vonatkozó információ közvetítése nem felel meg az élelmiszer vagy a takarmány tényleges, elvárható tulajdonságainak.

A fentiek elkövetőivel szemben indokolt az elkövetéssel arányos büntetőjogi fellépés, hiszen ezek nem egyenértékűek a gyártás során történt valamilyen eltéréssel, minősítéssel, szankciójuk sokkal szigorúbb kell, hogy legyen.

A Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal létrehozásával, az élelmiszer-ellenőrzés e hivatalba integrálásával első soron nevében is megszűnt jelezni a magyar közigazgatás, hogy rendelkezik e fontos intézménnyel.

A főnti szervezeti főállás egyértelmű meghatározása azért is különösen fontos, mert a szerteágazó jogi szabályozás is csak ezzel együtt értelmezhető.

Az Európai Unió az élelmiszerbiztonságot a gyártói felelősségre alapozza, ez viszont nem helyettesítheti a hatósági szerepvállalást.

A kialakult helyzet megoldásának eszköze a jelenlegi szétaprózott rendeleti szintű szabályozás, illetve az átfedések, a szabályozatlanság helyett egy, az élelmiszerbiztonságról és végrehajtási szervezetről szóló átfogó törvény megalkotása, ezzel is a tradicionális és ma is időszerű ellenőrző intézmények szakmai tekintélyének helyreállítása, a feladatok és felelősségi körök egyértelmű megállapítása. Az újabban csupán az uniós előírásokra utaló, ezzel az érintettek számára követhetetlené és alkalmazhatatlanná vált nemzeti jogalkotási módszer helyett vissza kell térni a korábban is alkalmazott, a szakmai előírásokat és az eljárási rendet egységben előíró jogszabályalkotásra.

A kormányzat által is többször hangsúlyozott, az agrárminiszter által bizottsági meghallgatásakor is elhangzott és szorgalmazott, s az érdekegyeztetések során is megerősített azon közkívánság, hogy az élelmiszer-ellenőrzés egységes legyen, szabályozása uniós szinten szigorodjon, ugyancsak indokolja az ezen célt konkrétan megfogalmazó javaslat előterjesztését. A kialakult helyzetben indokolt továbbá a Kormány Országgyűlés általi kötelezése, hogy a szándék tette váljon.

Vezérelvként továbbra is szem előtt kell tartani azon prioritásokat, melyek a fogyaszthatósági döntéshez kötődnek, s mely döntésekben a szakhatóság függetlenségét, határozatainak azonnali végrehajthatóságát meg kell tartani.

Alapvető jogok és kötelezettségek, mint ez esetben az egészséges élelmiszerhez való jog, mint az állami szerepvállalás ennek megvalósításában, csak törvény által rendezhetők.

Budapest, 2007. április 4.

Font Sándor

Fidesz – Magyar Polgári Szövetség

Dr. Szili Katalin Asszony
az Országgyűlés Elnöke részére

Helyben

Tisztelt Elnök Asszony!

Az Országgyűlés Házzsabályáról szóló 46/1994. (IX. 30.) OGY. határozat 85. §-a alapján, „az egységes élelmiszer-ellenőrzésről szóló törvény előkészítéséről” a következő országgyűlési határozati javaslatot kívánom benyújtani.

Budapest, 2007. április 4.

Font Sándor
Fidesz – Magyar Polgári Szövetség